

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (III) kokous 5/2019

Pöytäkirja

Aika 17.12.2019, klo 13.00–16.00

Paikka Valtion talo, Etelä-Esplanadi 4, Sali 1

Kutsuttu

Puheenjohtaja Mika Leppinen

Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto ry

~~(Pauliina Lehtola)~~

Kissatoiminta

Veikko Saarela, Suomen Kissaliitto

~~(Mari Vainionpää)~~

Hevostoiminta

Martti Tala

~~(Katja Hautala)~~

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Jarmo Perälä

~~(Markku Varjo)~~

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Laura Hänninen, Helsingin yliopisto

~~(Tarja Koistinen, Luonnonvarakeskus)~~

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi

~~(Elisa Aaltola)~~

Ruokavirasto

Sari Salminen

~~(Marjukka Anttila)~~

Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomaisen

Maria Wahlfors, Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö

~~(Jessica Löfgren-Eriksson, Etelä-Suomen aluehallintovirasto)~~

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Kati Pulli, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry

~~(Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia)~~

Käytännön eläinlääkintätyö

Marika Melamies

~~(Suvi Heinola)~~

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Päivi Tiitinen

~~(Harri Ahokas)~~

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy

~~(Santori Pionimäki)~~

Pysyvä asiantuntija

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.05. Kokous todettiin järjestäytyneeksi ja päätösvaltaiseksi. Paikalla oli 9 jäsentä ja 2 varajäsentä.
2. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin Paula Hirsjärven toimittamien korjausten jälkeen. Puheenjohtaja mainitsi olleensa yhteydessä Hippokseen ravihevosten suuvaurioista, ja asia on siellä työn alla.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että EU-puheenjohtajuuskausi on pitänyt ministeriötä kiireisenä. Virkamieskunta ja eläinlääkintöpäälliköt valmistelivat Euroopan neuvoston päätelmät eläinten hyvinvoinnista ja EU:n maatalousneuvosto hyväksyi ne 16.12.19. Päätelmissä kiinnitettiin huomiota mm. pitkiin eläinkuljetuksiin, EU:n kansainvälisiin kauppasopimuksiin, vapaaehtoiisiin toimiin eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi (kuten eläinperäisten tuotteiden hyvinvointimerkkeihin) ja muihin vastaaviin aiheisiin, joissa lainsäädäntöä pitäisi jäsenmaiden mielestä edistää, tai joissa soveltuva lainsäädäntöä ei vielä ole. Päätelmät eivät sido jäsenmaita, mutta komissio on ilmaissut tyytyväisyytensä päätelmistä. Päätelmät kannustavat uutta komissiota pitämään eläinten hyvinvointia esillä tulevalla kaudella ja päivittämään mm. EU:n eläinten hyvinvointistrategian. Puheenjohtaja kiitti ministeriötä hyvästä työstä.

EU-puheenjohtajistossa on käsitelty myös eläinten verkkokauppaa. Edellinen puheenjohtajamaa Romania laati tiekartan siitä, mihin pitäisi keskittyä ja mitä tehdä seuraavina vuosina ruokatuotteiden ja elävien eläinten verkkokauppaan liittyen (mm. lainsäädäntö, ohjeistus vapaaehtoiseen toimintaan, yhteistyöhön ja koulutukseen). Suomi edisti asiaa omalla puheenjohtajuuskaudellaan EU:n eläinlääkintöpäälliköiden kanssa etenkin elävien eläinten verkkokaupan osalta. Projekti koettiin tärkeäksi ja sitä jatkettaneen edelleen.

Englannissa on tiukennettu eläinten kasvattajia ja myyjä koskevaa lainsäädäntöä, ja vuonna 2020 kielletään koiran- ja kissanpentujen välitys (koiria ja kissoja eivät saa myydä sellaiset tahot, jotka eivät ole eläimiä kasvattaneet, kuten eläinkaupat). Eläimiä ei enää käytännössä pysty myymään netissä, vaan kauppa on tehtävä paikassa, jossa ovat läsnä myytävä pentu, sen emä, ostaja ja myyjä. Tämän todettiin olevan hyvä täsmäase pahinta pentutehtailua vastaan. Tiina Pullola toimittaa aiheeseen liittyvän lainsäädännön neuvottelukunnan tutustuttavaksi. Pohdittiin, miten sama onnistuisi EU-maa Suomen oloissa (Britanniassa säädös on tulossa voimaan vasta 2020 yhdessä brexitin kanssa). Koirien aktiiviset, kaupalliset tuojat on rekisteröity Ruokavirastoon, josta saa tiedon heidän määrästään. Asiaa tullaan käsittelemään myös Koiramme-lehdessä.

Eläinlääkintöpäälliköiden kokouksessa syyskuussa käytiin myös keskustelua elävien eläinten kaupasta, ja komissio suunnitteli ohjausryhmän perustamista. Vapaaehtoisista jäsenvaltioista yhdessä komission kanssa koostuva ryhmä ryhtyisi tarvittaviin toimiin elävien eläinten verkkokaupassa. Kokouksessa pohdittiin, tulisiko jäsenmaihiin perustaa contact point -verkosto elävien eläinten kauppaan liittyen. Epäilyt laittomasta toiminnasta eri valtioiden välillä voisi yhteispisteiden kautta nopeasti välittää maasta toiseen, ja tätä pidettiin hyvänä ajatuksena. Olemassa olevia järjestelmiä voisi tässä hyödyntää, tai perustaa kokonaan oman järjestelmänsä. Rekisteriasioissa pidettiin tärkeänä, että jäsenmaat säätäisivät pakollisesta tunnistusmerkinnästä ja rekisteröinnistä, ja että valvontaviranomaisilla olisi pääsy näihin tietoihin. Eläinlääkintöpäälliköt jatkavat keskustelua Brysselissä.

Eläinten hyvinvointilain valmistelu jatkuu edelleen; tällä hetkellä työn alla on eläinten verkkokaupan sääntely. Rekisterilainsäädäntöön valmistellaan asetusta koirarekisteristä. Rekisteristä tullaan järjestämään kilpailutus, koska tarkoituksena on ottaa yksityinen toimija avustamaan rekisterinpidossa. 19.12.19 on tulossa voimaan uusi tuontivalvontalaki. Siinä otetaan käyttöön tuontisanktio, jos on tuoja on esittänyt väärennettyjä todistuksia tai jos tuonnilla on todellisuudessa kaupallinen luonne, joka pyritään tuonnin yhteydessä salaamaan. Tavoitteena on voida heti rajatarkastuksessa puuttua tapauksiin, joissa lemmikkien tuonnille asetetut vaatimukset eivät täyty, kun seuraamusmaksu on käytössä (tähän asti vastaavat tuonnit on vain käännytetty takaisin kotimaahansa, mutta muita sanktiota ei ole tullut).

4. Käsiteltiin neuvottelukunnan ehdotusta ministeriölle eläinten verkkokaupan itsesääteelyksi ja vähimmäisstandardeiksi. Tiina Pullola kertoi EU-komission Animal welfare platformin EU dog trade -alatyöryhmän työstä. Ryhmä tuottaa esitteitä ja ohjeita koiranostajalle ja verkkokaupoille siitä, mitä on huomioitava eläinilmoituksia julkaistaessa ja koiraa ostaessa. Työ on epävirallista, joten esitteiden ja ohjeiden asema jää nähtäväksi jatkossa. Todettiin, etteivät ohjeet sovi sellaisinaan suoraan kaikkiin maihin, vaan vaativat maakohtaista soveltamista. Esimerkiksi eläinten käteiskaupan kieltäminen kummuttaa: usein epäasiallista toimintaa sisältävät tapaukset hoidetaan nimenomaan käteiskaupalla ilman kuitteja, eikä käteiskaupan kieltäminen todennäköisesti juuri vaikuttaisi tilanteeseen.

Käsiteltiin Buyers and online platforms -ohjeen sisältöä Suomen kannalta: olisiko esimerkiksi eläinlääkäriin konsultaatio aina lemmikin hankinnan yhteydessä järkevää, vai olisiko neuvonta otettava osaksi eläinlääkäriin koulutusta? Koiranpentujen luovutusikä puhutti myös: onko 8 viikkoa paras mahdollinen luovutusikä koiralle (Suomessa nyt 7 vk)? Tiina Pullolalle voi jättää huomioita dokumenttia koskien.

Käsiteltiin neuvottelukunnan omaa ehdotusta eläinten verkkokaupan itsesääteelyksi. Pohdittiin, että rotuyhdistykset, yksityishenkilöt ja eläinsuojeluyhdistykset voisi rajata vahvan tunnistautumisen vaateen ulkopuolelle, koska tunnistauminen on kallista yksityishenkilöille. Isoilta verkkokauppa-alustoilta vahva tunnistauminen voidaan vaatia, mutta ei omilla verkkosivuillaan myyviltä pieniltä toimijoilta. Entä rajattaisiinko vaatimus koskemaan vain elinkeinonharjoittamistoimintaa tulonhankkimistarkoituksessa (ei harrastusmittaluokan toimintaa), ja mitä tarkoittaisi elinkeinotoiminnan harjoittaminen? (eri versioita eri lainsäädännöissä). Jos yksityishenkilöt jätetään vaateen ulkopuolelle, ei pystytä vaikuttamaan yksityishenkilöiden harjoittamaa pentutehtailuun. Todettiin tosin, että ministeriön toimeksianto neuvottelukunnalle koski nimenomaan verkkokauppa-alustoja, ei yksityishenkilöitä. Kun yksityishenkilö myy isolla verkkokauppa-alustalla, hänen on tunnistauduttava, mutta jos henkilö myy omilla yksityisillä sivuillaan, vaatimus ei koske häntä, koska kyseessä ei ole verkkokauppa-alusta. Ehdotustekstiä muotoiltiin keskustelun mukaisesti.

Todettiin, että vastaavaa ohjeistusta on annettu esimerkiksi Englannissa jo pitkään (pet advertisement advisory group PAAG, <https://www.paag.org.uk/about-paag/>).

5. Joonas Gustafsson esitteli päivitetyn kannanoton lemmikkikanien rokottamiseksi. Neuvottelukunta hyväksyi luonnoksen. Kannanotto julkaistaan neuvottelukunnan nimissä EHK:n sivuilla ja ministeriön neuvottelukuntasivuilla. Neuvottelukunnan jäsenet voivat jakaa tietoa kannanotosta omilla kanavillaan.
6. Timo Niemi antoi selvityksen mahdollisen kansalaisaloitteen eläimen aseman muuttamiseksi kaupankäynnissä käsittelystä Kuluttajaliitossa. Asiaan palataan tarvittaessa.
7. Lemmikinottamisen kynnyksen nosto ja lemmikinpidon kustannukset: käsiteltiin puheenjohtajiston esitys muistilistaksi. Todettiin, että joitakin euromääriä koirien ja hevosten pidosta puuttuu vielä, päivitetään ne. Muokattiin ehdotusta keskustelun mukaisesti.
8. Muut asiat: vieraslajit; jätettiin käsittelemättä
9. Puheenjohtajisto päättää seuraavien kokousten ajankohdat. Sihteeri toimittaa ne jäsenille tiedoksi.
10. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.50.